

Міністерство освіти і науки України
Національний університет "Острозька академія" (Острог, Україна)
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
(Київ, Україна)
Державний податковий університет (Ірпінь, Україна)
Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, Україна)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України (Київ, Україна)
Академія прикладних наук ім. Юзефа Голуховського
(Островець Свентокшиський, Республіка Польща)
Університет Яна Кохановського у Кельце (Кельце, Республіка Польща)
Клайпедським Державним Університетом Прикладних Наук
(Клайпеда, Республіка Литва)
Вищий навчальний заклад Клайпедський державний коледж
(Клайпеда, Республіка Литва)
WSHIU Академії прикладних наук (Познань, Республіка Польща)

Збірник наукових тез

ФІНАНСОВА СИСТЕМА КРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

МАТЕРІАЛИ XI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

16 травня 2025 р.

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2025

УДК 336
ББК 65.26
Ф 59

*Друкується за ухвалою ради
Навчально-наукового інституту інформаційних технологій та бізнесу
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 11 від 21 травня 2025 року)*

Редакційна колегія:

Шевчук Д. М., проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету «Острозька академія», доктор філософських наук, професор;

Новоселецький О. М., директор Навчально-наукового інституту інформаційних технологій та бізнесу, кандидат економічних наук, доцент кафедри інформаційних технологій та аналітики даних Національного університету «Острозька академія»;

Шулик Ю. В., заступник директора Навчально-наукового інституту інформаційних технологій та бізнесу з навчально-наукової роботи, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри фінансів та бізнесу Національного університету «Острозька академія».

Ф 59 **Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку** : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. (м. Острог, 16 травня 2025 р.). Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2025. 176 с.

DOI 10.25264/16.05.2025

УДК 336
ББК 65.26

Редакція не несе відповідальності за зміст тез.

© Автори статей, 2025
© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2025

О. Ф. Корницька

ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ66

М. І. Карлін

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСІВ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ73

А. Ф. Новак

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ78

**ПОДАТКИ ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА
У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ КРАЇНИ**

В. Ю. Клименко, Н. В. Рудик

ФІСКАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ МІСЦЕВИХ ЗБОРІВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС82

А. А. Славкова

ЗЕЛЕНЕ ОПОДАТКУВАННЯ У СИСТЕМІ ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ86

Д. В. Ванькович

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА “ЗЕЛЕНОГО” ІНВЕСТИВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ91

**ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ**

М. І. Кульчицький, А. А. Сех

ОСОБЛИВОСТІ РЕЛОКАЦІЇ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ
ВІЙНИ97

М. О. Житар, А. Б. Чуднівцев

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ
В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ102

О. Р. Рудик, А. Р. Кузів

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ
В УКРАЇНІ108

**ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНИЙ МЕХАНІЗМ ТА ЙОГО ВПЛИВ
НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ**

О. Shepel

MACROECONOMIC CONSEQUENCES OF MIGRATION FOR EU COUNTRIES:
CHALLENGES AND PROSPECTS112

УДК: 336.7:658.14/.17:334.012.63(477)

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

М. О. Житар, А. Б. Чуднівєць,

*Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
m.zhytar@kubg.edu.ua*

З урахуванням економічної практики провідних країн світу, можна зробити обґрунтоване припущення, що ефективна інтеграція між суб'єктами господарювання, зокрема між малими та середніми підприємствами (МСП), відіграє вирішальну роль у підвищенні загальної продуктивності економіки. Спираючись на емпіричні дані, доцільно стверджувати, що саме МСП виступають каталізаторами інноваційних трансформацій та забезпечують стабільний приріст валового внутрішнього продукту.

Фінансова спроможність підприємств цього сегмента ринку напряму корелює з їхньою конкурентоспроможністю, що, своєю чергою, визначає їхню здатність адаптуватися до ринкових викликів. Статистичний аналіз джерел фінансування вказує на те, що, хоча банківські кредити і відіграють важливу роль, провідним джерелом капіталізації залишаються власні інвестиції підприємців (Рис.1,2). У динаміці кількісних показників функціонуючих суб'єктів малого бізнесу спостерігаються періодичні коливання, зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, зокрема повномасштабною воєнною агресією росії у 2022 році, після якої у 2023 році зафіксовано часткову позитивну динаміку відновлення підприємницької активності.

На відміну від малого бізнесу, середні підприємства демонструють вищу стійкість до економічних потрясінь завдяки диверсифікованим ресурсам і ширшим можливостям управління ризиками.

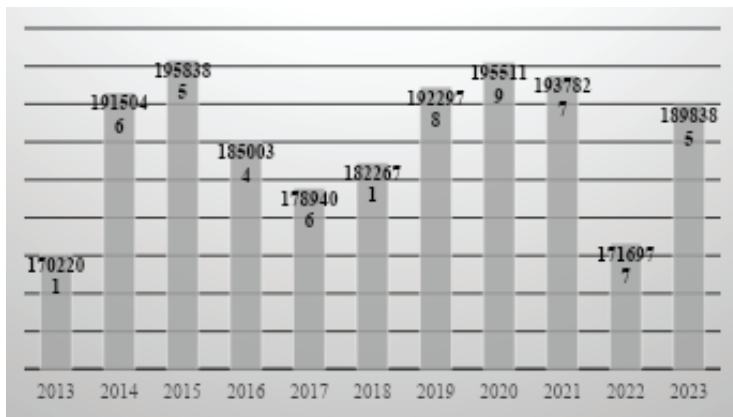

Рис. 1. Динаміки кількості працюючого малого бізнесу в Україні за 2013-2023 рр. складено автором на основі [1]

Однак і цей сегмент виявився вразливим до екстремальних обставин, що відображено у тенденції до скорочення кількості активних підприємств після 2022 року.

Рис. 2. Динаміки кількості працюючого середнього бізнесу в Україні за 2013-2023 рр. складено автором на основі [1]

Банківські установи в Україні відіграють провідну роль у забезпеченні МСП широким спектром фінансових послуг, серед

яких ключовими є коротко- та довгострокове кредитування, корпоративні платіжні інструменти, операції з готівковими та безготівковими коштами, валютні операції, а також можливості дистанційного банкінгу [3-5]. Розгалужена система сервісів дозволяє підприємствам не лише оптимізувати фінансові потоки, а й знижувати транзакційні витрати, що сприяє ефективнішому управлінню капіталом.

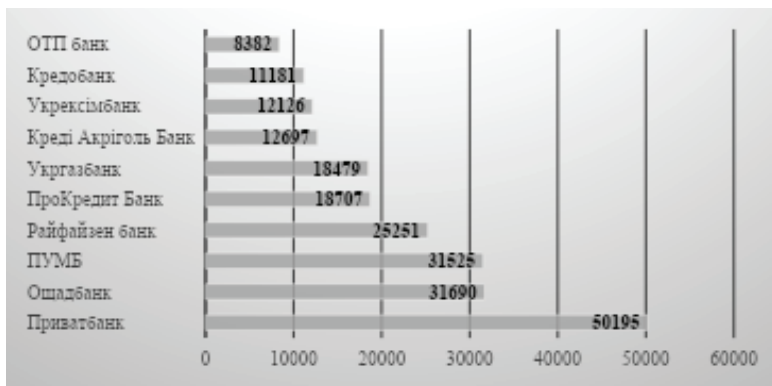

Рис. 3. Видані кредити під державну програму «Доступні 5-7-9%» у топ-10 банків України у 2023 році, у млн.грн.

складено автором на основі [2]

Особливу роль у підтримці підприємництва відіграє державна програма «Доступні кредити 5-7-9%», яка передбачає часткову компенсацію відсоткових ставок банкам, що дозволяє суб'єктам господарювання залучати ресурси за зниженими ставками (рис.3). Цільове спрямування коштів охоплює як поточні потреби (поповнення обігових коштів), так і інвестиційні проекти (придбання нерухомості, обладнання, транспорту). Домінуючу позицію у структурі кредитування в межах цієї програми займає АТ КБ «Приватбанк», який істотно перевищує обсяги фінансування інших установ.

Незважаючи на позитивний ефект зазначеної програми, підприємці й надалі зіштовхуються з такими бар'єрами, як надмірно високі вимоги до забезпечення та ускладнені процедури

оформлення кредитів, що знижує загальну ефективність політики фінансової підтримки МСП.

Значну роль у фінансовому забезпеченні МСП відіграють також депозитні програми, які дозволяють оптимізувати управління тимчасово вільними ресурсами. Аналіз діапазону пропозицій українських банків свідчить про наявність значного розриву в дохідності, що обумовлює потребу в зваженому підході до вибору фінансового партнера. Зокрема, за річною дохідністю лідирує АСВІО Банк (13,25%), а за коротшими строками привабливі умови пропонує «ТАС24 Бізнес». Проте великі установи з високим рівнем надійності демонструють більш помірковану процентну політику (табл. 1).

Таблиця 1

Відсоткові ставки за депозитами для бізнесу

Банк	12 місяців	6 місяців	3 місяці
АСВІО Банк	13,25	13	12,5
Ідея Банк	12,5	12,5	11,5
Радабанк	12,5	12,5	12
Комінбанк	12,5	12	11
МТБ Банк	12,2	12	11,9
ТАС24 Бізнес	12	12,25	12,25
Абанк	11,5	10,5	9,5
Кристалбанк	11	11,5	10,5
Прокредит Банк	11	11	11
ПУМБ	10	10,5	10,5
Універсал Банк	9,5	9	8,75
Укргазбанк	9	10	10
Сенс Банк	9	9	8,5
Кредобанк	8,75	7,5	6,5
Приватбанк	8	6,25	3,25
Акордбанк	7,5	9,25	9,25
Райффайзен Банк	6	5	5
Креді Агріколь Банк	6	7	6,5
Укрсиббанк	5	5	7

Складено авторами на основі [6].

Узагальнюючи проведене дослідження, варто наголосити, що ефективність функціонування малого та середнього бізнесу в Україні прямо залежить від рівня доступності, якості та адаптивності фінансових сервісів. З огляду на світовий досвід, системна інтеграція МСП у фінансову інфраструктуру держави є передумовою сталого економічного розвитку. Подальше зміцнення цього сектору можливе лише за умов спрощення процедур кредитування, удосконалення інструментів підтримки та посилення фінансової грамотності підприємців.

У контексті посткризового відновлення економіки України особливої актуальності набуває подальший науковий супровід реформ у сфері фінансового забезпечення підприємництва. Перспективними напрямками досліджень слід вважати аналіз ефективності новітніх фінансових технологій, таких як фінтех-платформи, краудфандинг, альтернативне кредитування та цифрові платформи управління фінансами, які поступово інтегруються у практику МСП [7]. Також доцільним є проведення емпіричних досліджень впливу регіональних фінансових екосистем на розвиток малого і середнього бізнесу з урахуванням специфіки окремих галузей та форм власності.

Зокрема, у подальших дослідженнях доцільно зосередитися на кількісному аналізі ефективності програм підтримки малого бізнесу, таких як «Доступні кредити 5–7–9%», з урахуванням регіонального розподілу, обсягів фінансування, рівня повернення кредитів та динаміки створення нових робочих місць у відповідних секторах. Не менш важливим є вивчення ролі муніципальних програм підтримки підприємництва, які часто залишаються поза увагою національних досліджень, але можуть відігравати ключову роль у підтримці бізнесу в умовах воєнного стану та обмежених бюджетних ресурсів.

Таким чином, результати проведеного аналізу дають підстави для висновку, що стратегічне підсилення фінансових механізмів підтримки МСП потребує не лише адміністративних та нормативних удосконалень, а й розвитку інституційної взаємодії між державою, банківським сектором та підприємницьким середовищем.

Література:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Доступні кредити 5-7-9%: видано 42847 пільгових кредитів на 170,5 млрд грн. URL: <https://mof.gov.ua/uk/news/>

3. Житар М. (2025). Інноваційний розвиток та фінансовий потенціал підприємств зв'язку: стратегічні підходи до підвищення конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. (1 (52), 144-149. вилучено із <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1160>

4. Касьян О.Ю. Фінансування малого бізнесу в Україні: проблеми та можливості розширення. *Управління розвитком*. 2013. № 5

5. Кредитування Бізнесу у 2024 році – FinStream. URL: <https://finstream.ua/kredytuvannya-biznesu-u-2024-roci/>

6. Депозити для бізнесу: хто з банків платить найбільше. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/12/17/141740369/>

7. Житар М. Краунфандинг, як рушійний важіль фінансування соціальних підприємств: аналіз, сучасний стан та роль в площині соціальної безпеки. (2024). *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 1(13). С. 39-47.